

SZÓSZÉK – ÍRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Pap Mária

A mustármagnyi hit

„Amikor a sokasághoz értek, odament hozzá egy ember, térdre borult előtte, és ezt mondta: „Uram, könyörülj a fiamon, mert holdkóros, és nagyon szenved, mert gyakran esik a tűzbe, gyakran a vízbe is. Elhoztam őt tanítványaidhoz, de nem tudták meggyógyítani. Jézus erre így válaszolt: „Ő, hitetlen és elfajult nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig szenvedlek még titeket? Hozzátok őt ide!”

Ekkor Jézus rákiáltott, és kiment abból az ördög, a gyermek pedig meggyógyult még abban az órában. Akkor a tanítványok külön odamentek Jézushoz, és megkérdezték: „Mi miért nem tudtuk kiűzni?” Ő így válaszolt: „Kishitúségetek miatt. Bizony mondom néktek: ha akkora hitetek volna, mint egy mustármag, és azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen oda! – odamenne, és semmi sem volna nektek lehetetlen.” (Mt 17, 14–20)

Kedves Testvéreim!

A csalások, hamisítások és lopások korát éljük. Kezdve az egyszerű kisember mindennapi életétől, fel a nagypolitika szereplőihöz, általánossá vált az igazság ferdítése, az önhaszon keresése, a látszat felmagasztalása és elfogadása a valóság kárára. Azt már megszoktuk, hogy becsapnak bennünket, és úgy látszik, lassan azt is megszokjuk, hogy becsapjuk önmagunkat is. Míg az elsónél fennen tiltakozunk, mérgelődünk és idegeskedünk, addig a másodikat szépen, csendben tudomásul vesszük, és az élet megy tovább.

Ha bemegyünk egy-egy nagy bevásárlóközpontba vagy akár a piacra, rengeteg a hamisított termék – egy-két betű eltérés, amelyet a vásárló sokszor észre

sem vesz... és boldogan viszi haza az Adibas terméket Adidas gyanánt. Úgy gondolja, jó vásárt csinált, hiszen potom pénzért világmárkát kapott, és dicsekedhet a szomszédságnak. Az már nem számít, hogy pár napon vagy héten belül az ilyen termék már használhatatlan: *fő a látszat*. Jól mondták a régiek, hogy olcsó hús-
nak híg a leve, de úgy látszik, hiába tudjuk a közmondást, nem okulunk belőle.

Miért vásároljuk az olcsót, az értéktelent, a bővlit?

Azért, mert olcsó, mert megfizethető, mert a zsebünkhöz van mérve – mondanák sokan. Lehet, hogy pillanatnyilag így van, de hosszú távon mi magunk is jól tudjuk, hogy rajta veszítünk, hiszen az olcsó termék életképessége nagyon rövid, és jöhet az újabb kiadás. Ez azonban nem számít, ha csak egy rövid ideig is be tudjuk csapni magunkat és környezetünket, hogy márkás dolgokban járunk, azt a kis betűcserét amúgy sem veszi észre senki, hiszen az emberek legtöbbször azt látják, amit látni akarnak, és nem azt, ami a szemük előtt van.

Szomorú, de valahogy az egész életünk erről kezdett szólni, az igénytelen-ség, a látszat uralmáról, melyet hangzatos szólamokba és pótcselekvésekbe öltöz-tetve valóságként adunk el önmagunknak és egymásnak. Hogy *meddig?* – ez itt a kérdés. Mikor jön el az a pillanat a magunk és közösségeink életében, amikor „színt kell vallani”, amikor lehull a látszat nyugtató és bódító meze, és szembe kell nézni a rideg valósággal?

Máté, Márk és Lukács evangéliumában egyaránt megtalálható egy gyógyítá-si történet, amely a tanítványoknak a sajátunkhoz hasonló élethelyzetét mutatja be, és keresi rá a választ.

A felolvasott bibliai versek számomra egy csodálatos pillanatot örökítenek meg. A tanítványok, a mester nyomában haladva, példáját követni törekedve, gyógyítani akarnak. Már egy jó ideje Jézus árnyékában élnek, és most itt az alkalom, hogy bizonyosságát adják annak, hogy tanultak a mestertől. Hallgatták Jézus tanításait, jelen voltak gyógyításainál, és látták, hogy nincs semmi különleges jel, rituálé, amit ők ne tudnának megtenni. Így hát megpróbálják a holdkóros fiút meggyógyítani, de csúfos kudarcot szenvednek.

Mekkora csalódás, mekkora megaláztatás! Az evangélista elbeszélése nyomán szinte megelevenedik szemünk előtt a tanítványok értetlen és szégyentől égő arca, amint Jézushoz fordulnak szemrehányóan.

Az is érdekes és nagyon is emberi, ahogy az evangélium írója hangsúlyozza, hogy „...akkor a tanítványok külön odamentek Jézushoz...” Külön, távol a tömegtől, a meggyógyult beteg-től, távol megaláztatásuk színhelyétől. Külön, mert talán abban reménykednek, hogy most csak az ő fülüknek, csak nekik, Jézus el-árulja a nagy titkot, a nagy varázslatot, amely miatt az ő gyógyításuk nem sike-rült.

Figyeljétek meg, hogy ez a magatartás is mennyire jellemző ránk, emberekre. A hibát nem önmagunkban keressük, hanem rajtunk kívül – van valami, amit nem tudunk, olyan ismeret, amelyet nem birtokolunk, de ha ez megvan, akkor minden jóra fordul. Ezért szinte vádlóan kérdezik meg a mestertől: „Mi miért nem tudtuk kiűzni?”

Tényleg... Miért? Hiszen veled voltunk végig, tanítottál bennünket, napon-ta láttuk cselekedeteidet, vállaltuk, hogy követünk téged, úgy cselekedtünk mindent, ahogy azt tőled láttuk, nekünk mégsem sikerült. Miért? Valamit elhallgatnál előlünk, valamit nem mutattál meg nekünk, ezért most arra kérünk, hogy oszd meg velünk ezt a titkot, ezt a tudást, hogy máskor meg ne szégyenüljünk.

Íme a látszat és a valóság ütközése. *Látszatra* a tanítványok mindent tudnak, amit Jézus is tud, de a *cselekvés* pillanatában kiderül, hogy valami mégis hiányzik.

Jézus válasza meghökkentő a tanítványoknak, de nekünk is: „Kishitúségetek miatt vallottatok kudarcot” – mondja Jézus, mert „ha csak egy mustármagnyi hitetek is volna, hegyeket mozgatnátok helyükről.”

Gondolkozzunk el egy kicsit Jézus válaszán! A kishitűség nem egyenlő a hitetlenséggel, inkább a csüggedésre, kételkedésre hajlamos embert jellemezzük vele. Ilyen értelemben mindnyájunk életében vannak pillanatok, amikor kishitűségről teszünk bizonyosságot. Jézus azonban továbbmegy, és azt kéri számon a tanítványain, hogy *még egy mustármagnyi hitük sincs*.

Ez súlyos állítás, hiszen a rabbinikus irodalomban a mustármag úgy szerepel, mint a magok között a legkisebb. A két felhozott indok, bár első hallásra ellentmond egymásnak, valójában kiegészíti egymást, hiszen a kishitűség nem a hit csekély voltáról, hanem annak erejéről/erőtlenségéről szól, míg a mustármaghoz való hasonlat valóban a hit mértékére utal.

Itt kell megemlítenünk azt is, hogy bár a mustármag a legkisebb a magok között, a mustárnövény elérheti a 3 méter magasságot, tehát a Jézus válaszában használt jelképben ott van nemcsak a kicsiny kezdet, hanem a hatalmas kiteljesedés lehetősége is.

Mit válaszol hát Jézus a tanítványoknak, mi a kudarc oka?

Röviden és magyarul: kevés a hitük, és az is gyenge lábón áll.

Fordítsuk meg Jézus tanítását, és kezdjük a hit mértékével. Lehet-e mérni a hitet? Vajon úgy nő velünk együtt, ahogy mi cseperedünk? Gyermekek és naiv kezdetben, majd öntudatos és lázadó, aztán bölcs és beletörődő, mint fizikai létünk állomásai?

Valószínű – legalábbis Jézus válasza ezt sugallja –, de e növekvő vagy éppen csökkenő, kiteljesedő vagy éppen haldokló folyamatnak egy előfeltétele van: a

mag, a kezdet. Vagyis az, hogy *legyen*. Jézus azt tanítja, hogy kezdetnek elég egy mustármagnyi hit, amely, ha „fel nő”, az azt birtokló ember világokat tud teremteni és alakítani.

Milyen gyönyörű jelkép! Valóságát naponta megtapasztaljuk életünkben, mégis vakok vagyunk észrevenni! Az elültetett mag kicsírázik, szárba szökken, a kisgyerek felnőtté cseperedik – a teremtett világban minden önmaga kiteljesedésére törekszik, sokszor segítség nélkül és akaratunk ellenére.

Így van ez a lélek világában is. De – akárcsak a fizikai világban – itt sem elég csak a kezdet, szükség van a folytatásra, a munkára, az áldozatra. Az elültetett magot ápolni kell, a vállalt gyermeket nevelni kell, a meglévő hitet erősíteni kell. Ahogy mérjük a termést, ahogy látjuk gyermekünkben a nevelés sokszor áldásos vagy éppen romboló hatását, úgy mérhetjük hitünk mélységét és tisztaságát is naponként életünk és cselekedeteink révén. Sokan vannak gyülekezeteinkben és közösségünkben, akik ezt megcselekszik, bár legtöbbször nem tudatosan, nem is mindig a közösség összefüggésében, hanem Isten gyermekeként.

Ez a mérés és tudatosítás azonban nem mindig áll összhangban a közösségünk által elvárt vagy megkövetelt, cselekedetekben is megnyilvánuló hit mértékével. És talán ez is az egyik baja életünknek. Hogy intézményileg igen sokat és sokszor méricskélünk, s lassan fontosabbá válik a szám, mint a lélek. A sok felmérés híveinkről, gazdasági állapotunkról, közösségi életünk gyengeségeiről, egyszóval a fizikai és gazdasági létünk állapotáról nem igazán járul hozzá a hitünk megerősödéséhez, inkább letör bennünket.

Nem azt mondom, hogy nincs szükség ezekre. Pillanatig sem vonom kétségbe, hogy fontos a *valóságban* élni, és nem a szépnek mutatott *látszat* mögé bújni. Szükség van a felmérésekre, de csak akkor, ha van is valami célunk vele, ha nem pusztá adathalmaz, kallódó papíros, hanem a jövődönnek, a reménységnek, a változásnak a kiinduló mozzanata.

És itt van életünk és közösségeink igazi gondja, amellyel nekünk is viaskodnunk kell, amely bennünket is arra indít, hogy a tanítványok keserűségével megkérdézzük mesterünktől: „Mi miért nem tudjuk kiűzni?”

Miért nem tudjuk kiűzni anyagi és lelki félelmeinket, miért nem tudjuk kiűzni a közömbösséget, a fásultságot, miért nem tudjuk végre kiűzni a magunk és közösségeink életéből azokat a gondokat, amelyek évről évre megnyomorítanak bennünket – mert minden évben végigbeszéljük őket, de megoldást nem találunk?

Mi miért nem tudjuk ezeket a gondokat kiűzni, hiszen mi is a mester tanítványai vagyunk, és van hitünk, még ha néha le is ragad a mustármag nagyságánál?

Azt hiszem, nem a hitünk mértékével van az igazi baj, hanem hitünk erejével. Jézus nekünk sem tud mást mondani, mint amit a tanítványoknak mondott: kudarcunk oka nem a hitetlenség, hanem a kishitűség. Mi is, mint a tanítványok, megelégedünk a látszattal, és amíg lehet, homokba dugjuk a fejünket. De egyéni és közösségi életünkben egyszer csak eljön az a pillanat, amikor muszáj szembenézni a valósággal, és minél később ejtjük meg ezt a számvetést, annál nagyobb a csüggedésünk, annál inkább szükségünk van a hit bátorító erejére.

A kishitűségünk sokrétű. Először is önmagunkban nem bízunk eléggé. Hitünkben, tudásunkban, képességeinkben – ez az oka annak, hogy az első kudarc vagy csalódás után már nem is próbálkozunk. Mind több és több embertársunk fogadja el, néha meg éppen tetszeleg is a vesztes, az elnyomott, a meg nem értett szerepében; ilyen emberekkel pedig legfennebb múltat siratni és temetni lehet – és nem jövőt építeni.

Másodszor: kishitűek vagyunk közösségünket illetően. Itt is sokszor a számok vonzásában élünk, és nem merjük, vagy nem akarjuk megtörni a bűvös varázst. Mert egyszerűbb elfogadni, hogy kevesen vagyunk, mert egyszerűbb az áldozatvállalás csökkenő voltát kimagyarázni, mint merni és változtatni. Nézzétek csak meg az egyházfenntartások kérdését. Az EKT megszabta a minimális egyházfenntartást 50 lejben, vajon hány egyházközség tartotta ezt be? Kifogás mindig van: szegények vagyunk, sok az idős, több lesz a hátralékos – pedig ha jól megnézzük az egyházközségek életét, épp hogy nem „a szegény özvegyasszony két fillére” hiányzik a kasszából.

Magunkban nem hiszünk, másokban még kevésbé – a bizalmatlanság, a reménytelenség forog körbe és megmérgezi még az egészségeseket is. A kishitűséget nagy árat fizetünk, mind gazdaságilag, mind lelkileg, hiszen ha nem bízunk magunkban és közösségünkben, akkor nincs előrelépés, nincs változás, csak stagnálás és visszaesés. Akkor nincs és nem lesz jövő, csak hosszú agónia.

És végül ez a mustármagnyi hitünk is sokszor ingadozik Istenben, amikor megcsap bennünket a bánat, a szenvedés, a halál előszele amikor ő nem az a „Jóistenke”, akinek elképzeltük.

Ez a valóság, Kedves Testvéreim, amely köré felépítettük a kishitűségünkkel szembenézni-nem-akarás „minden rendben” vagy éppen „minden rendben lesz” látszathalálát. Ez a fal azonban akaratunktól függetlenül is omlani kezdett, mert a külső világ nyomása mindinkább ránk nehezedik. Ebben a változó világban olyan kihívásokat kell elviselnünk, amelyekre egyelőre sem fizikailag, sem lelkileg, sem szellemileg nem vagyunk rákészülve.

Szükségünk lesz hitünkre, önbizalmunkra, tudásunkra és mindenekelőtt közösségünkre, hogy megmaradjunk, és nekünk sincs más, mint ez a mustármagnyi hit.

Jézus azonban arra tanít, hogy a mustármagból lehet hatalmas fa, a kicsiből is lehet nagy, az erőtlentől erős, a reménytelenségből remény – csak hinni kell, s e hitet cselekedetekbe ültetni.

Ehhez azonban nem elég az egyes ember hite és munkája – mindnyájunké kell. Mindnyájunké! Ezért két bűvös szót kell megtanulnunk – *egyetértés* és *együttműködés* – s e tudást törekednünk kell valósággá változtatni.

Higgyünk hát magunkban, közösségeink jövőjében, és tegyünk érte közösen. Meglátjátok, hogy Isten reményeinkben meg nem szégyenít. Hogy mi is vallani tudjuk az apostollal: „Mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy örök életet nyerjünk.” Ámen.

Katona Dénes

A hűség

Esketési beszéd

„Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradozásuknak szép eredménye van. Mert ha elesnek, az egyik ember fölemeli a társát. De jaj az egyedülállónak, mert ha elesik, nem emeli föl senki.” (Préd 4,9–10)

„Sok ember hirdeti, hogy ő hűséges, de ki találhat megbízható embert?” (Péld 20,6)

Az ember társas lény. Rettenetesen irtózik a magánytól, de annál szenvedélyesebben keresi a társaságot, a társat. A kisgyermek játszótársat, az iskolás padtársat, a dolgozó ember munkatársat, a rab sorstársat, az idegenbe szakadt honfitársat keres, és nem nyugszik, amíg azt valamiféle szimpátia alapján meg nem találja. Ahhoz viszont, hogy bárki a maga közösségi életét kiépítse, olyan nélkülözhetetlen építőanyagokra van szüksége, mint a jóság, szeretet, megbecsülés, türelem, megbocsátás. Így a kisgyermeket a játék élménye vezeti a játszótárshoz, a jól nevelt tanulót a jóság teszi szeretett padtársá, a szakember köré a tisztelet és az elismerés épít közösséget, a rabot az azonos sors, az idegen kenyéren élőket a honvágy készíteti a társhoz. Ezek a keresztény erények azonban a társas életnek csak a nyers építőelemei: kövek, téglák, gerendák, amelyek önmagukban értékesek ugyan, de rendeltetésüket képtelenek betölteni, míg össze nem fogja őket a *bizalom* habarcsa, a *hűség* cementje.

Kedves ifjú Pár! Ti – a közfelfogással egybehangozóan – társak, házastársak és élettársak kívántok lenni. Én azt kívánom, hogy legyetek egymásnak többek, mint társak! A társkapcsolatok ugyanis változnak: a legkedvesebb útitárs is egyszer elköszön, a játszótárs továbbszalad, a diák kinövi az iskolapadot, a mester nyugdíjba vonul, a rab kiszabadul, a bujdosó hazatér!

A társkapcsolatok tehát többnyire ideiglenesek. Ezért arra biztatlak, hogy ti legyetek többek, mint társak: egymásnak párja legyetek!

Legyetek pár, mint a szemek, amelyek együtt sírnak és együtt nevetnek. Pár, mint a kezek, amelyek együtt ölelnek, és együtt kulcsolódnak imádságra. Pár, mint a lábak, amelyek egy irányba lépnek, együtt sietnek. Pár, akik nemcsak egy-